

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyen száma 10 fillér.
Készletek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szerkesztői részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K. Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek
küldendők.

Az év programja.

Budapest, 1901. január 4.

Nem a legkedvezőbb körülmények, de annál kedvezőbb auspiciumok között kezdődik az új esztendő.

A gazdasági helyzet évek hosszú sora óta nem volt ilyen nyomott. Minden időben panaszkodtak az emberek, ez már benne van ennek a pénzzel és pénzértéltől korszaknak a pszichológiájában, de olyan közvetlen közelből tapasztalható nagy oka már régóta nem volt a panaszoknak. Hisz inség dul az ország számos részében!

Hogy mi mégis kedvező auspiciu-
mokról merünk beszélni, arra is nagy okunk van. Erősen bizakodunk gazdasági állapotaink kedvező változásában.

Jobb buzaárat várunk. A két világ-
részben dúló nagy háború fölemészttette az amerikai gabonarakárakat nagy részét s ha a háború még tart, aratáskor már nem lesz buzafölöslege a világnak. Nem kell tehát profétai tehetség annak megjós-
lására, hogy az idén, de még jövőre is drágábban fogják fizetni a búzát s ebből kifolyólag a többi terményeket is.

A másik nagy ok, amiben bizakodunk az, hogy az idén még sikerül majd valahogy nyélbe ütni a kiegyezést — vagy pedig széjjelszakítani. Nagyon ártalmas mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari életünkre ez az ideiglenes se ide, se oda állapot s joggal várhatja az ország, hogy ebben az esztendőben véget érjen. Nem tartozunk azok közé, akik kigyót-békát kiáltanak a gazdasági kiegyezésre, mégis örvendeznének a fölött, ha Magyarország mint önálló vámterület vehetné fel a harcot a nemzetközi tőke viaskodásaiban. Meg vagyunk győződve arról — amit tiz-
tizenöt év előtt még nem mertünk volna hirdetni, — hogy Magyarországnak nem lesz kára az önálló vámterületből. Tudunk már járni a magunk lábán, csak hajtsuk el a mankót! De készek vagyunk azért meghajolni a magas szempontok előtt, melyek a politikai kiegyezés megalkotói előtt lebegtek és belemegyünk ismét a gazdasági kiegyezésbe, persze csak olyan föltétellel, ha az előnyös. De akárhogy is lesz, az az egy föltétlenül bizonyos, hogy a kiegyezés válsága tovább már nem halasztható. Mert ez az ideiglenes állapot megbénítja az ország gazdasági erőit. Sem új pénz nem jön be hozzánk, se vállalkozási kedv nincsen, mert kiegyezés nincsen.

Az idén azonban előreláthatólag el fog dőlni e nagy kérdés jobbra vagy balra s akkor a rendes kerékvágásba kerülünk.

Inségtörvény volt az utolsó, melyet az elmúlt esztendőben a törvényhozás elfogadott. Szól pedig ez a törvény egy 400000 koronás kölcsönről, melyen közutakat fognak építeni. Nem égető állami szükség e közutak építése, nem azért készült a törvény. Hanem azért, hogy ezen munkálatoknál azoknak a munkásoknak adjanak tisztas kenyérkeresetet, akiket máskülönben az éhínség tizedelne meg. A javaslat — Hegedűs Sándor műve — egyhangú lelkesedéssel szavaztatott meg.

Nem szabad elsiklanunk e tény felett, mert aminő nemes és humanus az okadatolása ennek a 400000 koronás új kölcsönnek, olyan messzekiható jelentősége van nálunk munkáspolitikai és nemzetgazdasági szempontokból. A törvényhozás ezzel elismerte, hogy egyik kötelessége a munkanélküliekről való gondoskodás.

Nem ujigazság ez. Francia és Angolországban, sőt még Oroszországban is régóta ismerik a köznyomor enyhítésének eme törvénybe iktatott módját. A humanizmus és a polgárjog szempontjából csak örvendetes, hogy a munkanélküliség jogának elismerése tekintetében is utolértük a művelt nyugatot.

A most megszavazott inségmunka az egész télen át fog tartani s ha elfogy a 400000 korona, valószínű, hogy meg bővítik az összeget. A kezdődő esztendőnek ez az inségmunka elsőrangú eseménye a proletárok joga és a humanizmus tekintetében. Csak az a fő, hogy most már minél hamarabb, néhány nap alatt induljon meg az éhes emberek foglalkoztatása.

Amikor a törvényhozás új humanus alkotásairól van szó, nem szabad megfeledkezni a gazdasági munkások pénztáráról, mely a megfelelő törvény értelmében most újévkor lép életbe. Eredeti magyar alkotás ez a nagyszabású reform, mely hivatva van jótékonyan átforgatni a mezőgazdasági munkásoknak, ennek a legnépesebb magyar munkásosztálynak, sorsát. Sehol a külföldön nincs példa egy ilyen intézményre, mely ha beválllik, milliók válláról fogja levonni a szegénység súlyosabb gondjait. Minden város és község hatósága és lakossága a legmelegebben pártolja a helyi pénztár szervezését, mert ritkán nyílik alkalom hazafiasabb és közhatalmabb munkálkodásra, mint ezen alkalmat. Minden attól függ, hogyan vezetjük be ezt az újítást, a siker abban rejlik, hogy bizalmat tudunk-e kelteni a népben a gazdasági munkáspénztár iránt. Ez lesz az egész nagy munkában a legnehezebb részlet, mert a nép természeténél és sanyaru sorsánál fogva gyanakvó és bizal-

matlan. S hanem tudjuk a bizalmat fölbresztetni, jó időre eldől a pénztár sorsa.

Ilyen szép reményekkel és nagy tervekkel indul Magyarország az új év felé.

Politikai hír.

Az országgyűlés munkaprogramja. A parlamenti munkálkodásra nézve az újévi nyilatkozatok rendszerint egyuttal a politikai év munkaprogramját is jelentik. Széll miniszterelnök újévi beszéde nyomán most is meg lehet állapítani az országgyűlés munkaprogramját. Ez a program kisebb terjedelmű, mint máskor szokott lenni, mint-hogy csak a bekövetkező új választásokig terjed. Fontosságban azonban nem marad a régié mögött. A január 15-dikén összeülő képviselőház mindennek előtt folytatni fogja a költségvetés tárgyalását, úgy, hogy a belügyi tárcza költségvetésével már a január 15-diki ülés foglalkozni fog. Ezután az összeférhetlenségi törvény revíziója, majd pedig a helyi érdekű vasutakról szóló új törvényjavaslat tárgyalása következik. Ezután közigazgatási javaslatokat tárgyalnak. Az új országgyűlésre még fontosabb ügyek elintézése várakozik. Így a közigazgatás reformja, a perrendtartás reformja, az adóreform, a gazdasági kérdések végleges rendezése, az autonóm vámtarifa és a külföldi kereskedelmi szerződések megújítása fogja első feladatait képezni.

Társadalmi bajaink.

(M—d) Bármennyire vitassák is némelyek, hogy társadalmi viszonyaink jelenlegi állapotán egy csepp okunk sincs aggódni, mert azok a multhoz hasonlítva, nem rosszabbodtak, mindazonáltal mind gyakrabban fordulnak elő társadalmunkban olyan jelenségek és kerülnek felül olyan irányzatok, a melyek a fentebbi állítás igazsága fölül kétségekben tartanak s a melyek nagy fontosságuknál fogva nagyon is megérdemlik a velük való foglalkozást.

Jól tudjuk, hogy az emberi gyarlóságoknál fogva társadalmi viszonyaink nem érhetik el eszményi magasságukat, azonban ezt minél inkább megközelíteni elengedhetetlen kötelességünk. Társadalmunkat-e ezéjra elérésében nem szabad félrevezetni annak az általános törekvésnek, mely a belső érték hiányát külső mázsal, csillogással akarja eltakarni s a melynek parancsoló elve; inkább látszani, mint lenni; valamint teljes erejéből védekeznie kell azok ellen a hangzatos jelszavak ellen, a melyek csak a nagy tömeg elbódítására tétovra és vezetése alkalmasok.

Ha társadalmi bajainknak, okai után fűrészünk, azoknak egy hatalmas forrását találhatjuk fel az emberek mohó gazdagodási vágyában s ama töves világnézetben, a mely semmi másra nem tekint és csak a rohamos vagyonosodást tűzi maga elébe életfeladatul. A pénz lett imádás tárgyává s a vagyonos ember, tekintet nélkül jellemére, tehetségeire, már csak ezen tulajdonságánál fogva nagyra-beesült és köztisztelőnek örvendő tagja társadalmunknak.

Annál végzetesebb lehet pedig következményeiben ez az irány, mert nem csak a nagy tömeget képes megmételyezni, hanem még a köznapiságon fölülemelkedni tudó lekeket is utóvégre elkábítja. Miként a mérgehez hozzá lehet szoktatni az emberi szervezetet a nélkül, hogy romboló hatását egyszerre nyilvánítaná, éppen úgy lopja a mérget társadalmunkban az az irány, mely a gaz-

daságot hirdeti az emberi élet végeztéljéül, s mely úgy állítja elénkbe azt, mint a boldogságnak föléltét. És éppen ebben rejlik a veszély, nem pedig magában a gazdaságban. Gazdaságra és vagyonsodásra való törekvés éppen úgy megvolt a rég lelt századokban, mint megvan jelenleg is és bizonyára meg fog lenni jövőben is; csak hogy ez nem volt az emberiségnek kizárólagos életvezérlője, nem tekintették úgy, mint az emberi boldogság nélkülözhetetlen feltételét.

A határt nem ismerő pénzvágy, mely Szent Pálnak Timotheushoz írt levele szerint minden gonoszságnak gyökere, eltekintve attól, hogy minden nemesebb indulatot és érzelmet már csirájában elfojt, s hogy megbénítja a lélek szárnyalását, utóvégre is nem képes boldogságot nyújtani, mert mindig többet és többet kíván és mindig maradnak kielégítetlen vágyai. Csalódások és tört remények kísérik az emberiség e balga törekvéseit, mert a miben boldogságát remélte megtalálni, abban csak boldogtalanságának kútfejét lelte.

Igaz, hogy a vagyonnak józan használata sok szép és nemes tetteket, sok jó és hasznos intézménynek lehet szülője, de a jelzett irány megmértelvezett lelki követői ily magásra nem tudnak emelkedni. Belőlük csak szivtelen fősvények, vagy esztelen pazarlók válnak.

Az előbbiek nemesek embertársaitól, hanem még önmaguktól és övéiktől is megvannak mindent, csak hogy nagyobb garmadába álljon a felhamozott arany, a társadalom irányában semmi kötelességet nem ismernek, mindent csak a maguk anyagi haszna szerint mérlegelnek; míg az utóbbiak, támaszkodva pénz és zaeszkjukra, komoly munka helyett csak élvezeteket hajhásznak, verejtéket nem a munkában, hanem az unalomban, vagy az élvezetek újabb és újabb nemének kitalálásában találnak és ha már kiürítették fonékig az élvezetek kelyhét, ha az élvezetek minden nemét már végig dőzsölték és nincs semmi, mi idegeiket ingerelje s elfáradtságukban megszólal bennük az örök és ezáltal életük folyamát, ha testileg és lelkileg már elcsenevészedtek, akkor hozzányulnak, mint orvoshoz — a golyóhoz.

A számos áldozat melyet a társadalmi irányzat követése szedett, méltán hívja fel az egész társadalom figyelmét. Segíteni kell a bajon és pedig minél gyorsabban és gyökeresebben, mielőtt ártalmas gyökerei teljesen elágaznának társadalmunknak — úgy látszik — termékeny talajában. Társadalmunknak a leghasznosabb szolgálatot azok fogják tenni, a kik — legyenek azok egyesek, akár társulatok — e téren a kezdeményezést megragadják. A jók bizonyára követni fogják őket, mert élénken érzik azt, hogy a mindinkább terjedő társadalmi romlottság ellen, melynek a határtalan gazdagodási és pénzvágy szülőanyja s mely iszapos hullámaival mind nagyobb és nagyobb tért posványosít el, gyökeres gyógymódra van szükség; élénken érzik annak szükségét, hogy e féktelt lehetőleg kiirtva a társadalom testéből, annak ereiben egészségesebb vérkeringést kell megindítani.

Titkári jelentés.

— Irta: Dobay János városi főjegyző, árvaházi titkár. —
(Folytatás és vége.)

Az intézet beléltét érinti annak felemlítése is, hogy a kezelő bizottság az intézetben meghonosított szöveget ideiglenesen beszüntette, mivel az sokkal nagyobb munkaerőt igényel, mint a mekkorával a növendékek bírnak, ha pedig idegen munkások alkalmaztatnak semmi jövedelem és semmi cél nem lenne elérve.

Általában a női házi iparnak ezen ága az árvaházban egészségügyi okokból nem alkalmazható. Ajánlom, hogy a tisztelt közgyűlés a kezelő bizottság ezen intézkedését is vegye tudomásul.

Intézetünk életében örökre emlékeztető esemény leendő azon meghatározó, szép ünnepély, mely folyó év november 19-én folyt le. Ismeretes ugyan is a tisztelt közgyűlés előtt, hogy Háromszék vármegye közönsége Erzsébet királyné dicső emlékére 20000 korona alapítványt tett azon nemes intencióval, hogy ezen tőke kamatai a férjhezment árvák kelengyájére fordítottassanak.

Folyó év november 19-én intézetünk megtartotta az Erzsébet ünnepélyét és ezen a fenti tőke kamata 814 korona kiosztatott.

Ebből részesültek 1. Szentléleki Hodor Véri, kinek férje Horvát Miklós, vasuti alkalmazott Alvinczen. 2., Zágoni Kis Zsuzsa, kinek férje Szőkefalván lakó Ágoston László, kőmíves mester. 3. Polyáni Szőcs János, kinek férje Tarczali László földmívelő Léczfalván. 4. Szentléleki Bedő Zsuzsa, kinek férje Oláh József asztalos Kézdivásárhelyen.

Megvagyok győződve tisztelt közgyűlés, hogy ami feledhetetlen jó királynénak szebb, nemesebb és maradandóbb emléket biztosítani nem lehetett volna, mint ezen szép alapítvány által. Midőn tehát vármegyénk közönségének ezen magasatos eseményéről megemlékezünk, szenteljünk egy néhány pillanatot a legdicsőbb és legjobb királyné emlékének is.

Az intézet kebelében megtartott ünnepségek között kimagasló eseményt képez a mi érdemű igazgatónk: Nagy Károly ur jubileuma. Folyó év március 26-án töltötte be ugyanis tanítóságának 25-ik évét és augusztus 20-án mult 20 éve, hogy az intézet igazgatója lett. Nem szükséges itt bővebben részletezni, hogy mit tett 20 év alatt intézetünknek. az ő élete és működése nyitott könyv mindnyájunk előtt s ha öt jubileuma alkalmával nem csak árvái és az intézet tisztviselői, hanem a város egész közönsége igaz szeretettel, az elismerésnek és nagyra becsülésnek ezer jelével vették körül; mindez csak az ő nagy és sokrész érdemeinek elismerése vala. A mi kedves igazgatónk az ő ismert szerénységével szívesen félrevonult volna, azonban az általános szeretet felkereste őt s megmutatta, hogy az igazi érdem bármennyire rejtőző is a nyilvánosság előtt, az elismerés mindig rá talál. Elnök báróné is legnagyobb örömmel járult hozzá az ünnepelt igazgató, az ő legbívott munkatársa megjutalmazásához és saját költségén megkésztette az igazgató és neje fél élet nagyságu arcképeit s azokat az intézet helyiségeiben felüglesztette. A szép ünnepély lezajlott s midőn erről, mint intézetünk történelmének egyik szép epizódjáról tudomást veszünk, melegen ajánlom, hogy a tisztelt közgyűlés is adja meg a mi nagyérdemű igazgatóknak azt, a mit adhat s a legteljesebb mértékben elismerve azon nagy érdemeiket, melyeket 2 ötvíz alatt tudásával, nagy szorgalmával és az ő jóságos emberszerető lelkével eltudott érni, mondjon jegyzőkönyvi köszönetet s ezen elismerést évkönyveinkben főjegyezve, örökítsen meg.

Egy másik örömnép volt az, melyet régi szokásaink szerint karácsonykor az árváknak rendeztünk. Az ezen alkalommal felállított karácsonyi közönség áldozatkészsége sok értékes tárgyal díszítéssel és ezen ép oly nagy volt az árvák öröme, mint amily igaz lélekkel örvendezett az összegyűlt nagy és díszes közönség a szegény árvák örömkönyveit látva.

Hasonló, vidám és örömteljes érzések között ünnepelték meg árváink elnök Báróné nevenapját is, mely alkalommal régi szokásaink szerint, gazdag lakomába részesültek.

De nemesek az örömnök megnyilatkozása, hanem a kegyeletos érzéseknek egyéb tényei is megérdemlik, hogy megemlékezzünk róluk.

Az intézet vezetősége ugyanis mindig hálás szívet emlékezett meg azokról, kik árvaházunk iránt érdeklődést és jóindulatot tanúsítottak s pártfogásukkal szellemi és anyagi előrehaladásunkat elősegítették. Ezek között első helyet foglalnak el batolykai Póta József főispán, valóságos belső titkos tanácsos, cs. és k. kamarás ur és Sára Tamás árvaszéki elnök ur, kik mindig igazi atyai szeretettel vették körül intézetünket. Ezen nemes szívű pártfogóinknak arcképeit elkészítettük s az intézet helyiségeiben helyeztük el.

Minthogy jelentésem intézetünk mult évi történelméről van hivatva rövid vonásokban elé adni, nem csak az örömdetes, hanem a fájdalmas eseményekről is meg kell emlékeznem, mert a valódi kegyeletnek természete az, hogy nem csak az élőknek örvend, hanem igaz szívet eláratja az elhaltakat is. Fájdalmas érzéseinknek első szava legyen most is mint mindig a boldog emlékeztető Szentkereszt Irén báróné, kinek halálának évfordulóját a napokban fogjuk megünnepelni. Az ő angyal-szelid lelke, mely életében oly mély szeretettel vette körül a szegény árvákat, talán itt van most is közöttünk s védő szárnyaival oltalmazza az emberbaráti szeretet eme magasatos alkotását, ami árvaházunkat. Legyen emléke áldott!

A mult évfolyamán elvesztettük özv. Hankó Lászlóné alelnökünköt, ki intézetünknek kezdettől fogva egyik legbuzgóbb munkása vala s kinek árvaházunk életében elvülhetetlen érdemei voltak. E szomorú alkalommal gyászjelentést adtunk ki, a sirnál az árvák gyászalt énekeltek s meghatározó imával vettek búcsút tőle.

Elvesztettük dr. Sinkovits Ignác orvost, ki 22 évig volt az intézetnek nagy buzgalmu orvosa. Meghalt kitűnő tollu volt titkárunk: Erdélyi Károly, nyugalmazott polgári iskola igazgató; iskolaszékünk buzgó tagja: Kovács István; kezelő-bizottságunk áldozat kész, fáradhatatlan tagja: Szabó Mózesné; továbbá kitűnő alapítóink: Török Bálint és Köllönte Mózesné Nyugodjanak békében elhalt jelesaink s mi emlékeiket jegyzőkönyvünkbe örökítsük meg.

Szomorú jelenség az, hogy míg alapítóink évről-évre halnak, nincsen ki helyüköt pótolja s eljőhet az idő, hogy még a kezelő-bizottságot sem tudjuk tagok hiányában összeállítani. Az a régi ügy buzgó és áldozat kész közönség, mely egykor oly csodás eredményt hozott létre, oda van s a lassanként kihalt régi gárdát nincsen ki pótolja. Kezelő-bizottságunk mult év folyamán megkísérelte a szunyadozó érdeklődést felbresztetni, aláírási íveket boosított ki, de bizony ezen ívek, a feunnebb emlitett két új alapítványon kívül — üresen jöttek vissza.

Ez elég sajnos dolog, de ezuttal tekintettel az általános szegénységre, bele kell nyugodunk.

Ezek felsorolása után még egy néhány megjegyzést kell tennem, megemlítvén, hogy intézetünkben a nevelés minden tekintetben kitűnő. Régebben gyakran fölmerült azon alaptalan vád, hogy mi nem nevelünk az életnek. Erre nagyon rá ezáfol a folytonos kereslet a cselédeknek való árvák után, melynek eddig csak igen kis mértékben tudtunk eleget tenni, de rá ezáfol különösen az idáig elért eredmény is. Én elhiszem, hogy a mi, meghatározott szabályok szerint, rendszeres munkához szoktatott árváink, ha cselédeknek kerülnek ki, egyelőre talán kevésbbé illenek bele a székely gazdaság és háztartás keretébe, de ez csak időleges dolog, mert a mi árváinkban adott cseléd-anyag könnyen idomul minden viszonyokhoz s becsületesség és megbízhatóság tekintetében pedig minden másnál többet ér s hogy a mi árváink hasznavehetősége még fokozódni fog az előbb emlitett új rendszer életbe léptetésével, hogy t. i. jövőre csak felnőtt és teljesen kiképzett leányokat adunk ki szolgálatba, arról senkinek kétsége ne legyen. A hosszas kísérletezés végre is a legjobbra fog minzt megtanítani s eljűk azon ezélt, hogy árváinkat boldogítva, magunk is gyönyörködhetünk az elérendő sikerekben.

En a helyes nevelésnek tudom be azon szép eredményt is, melyet árváink megtakarított pénzüikkel elértek. Erről a következő örvendetes dolgokat jelenthetem.

Az intézetben lévő és szolgálatba adott árvák egy részének megtakarított pénze az igazgató ellenőrzése mellett a helybeli takarékpénztárban kezeltetik. A szolgálatban lévőket betétje szaporodott az 1899. év végen 372 korona 8 fillér betéttel, 72 korona 4 fillér kamattal. Az intézetben lévőket pénze 85 korona 30 fillér betéttel és 6 korona 84 fillér kamattal. Az összes betéti könyvek száma 71 darab, melyekben összesen 2617 korona 88 fillér tőke van jelenben elhelyezve.

Mielőtt jelentésemet befejezném, még egy néhány szót a hivatalos életről is kell szólanom.

Az intézet beléltét és a gazdaságot Nagy Károly igazgató és neje intézték, az általános felügyeleti és rendelkezési jog a kezelő-bizottságot illetvén. Az alap vagyont a vagyon kezelő bizottság kezelte nagy szakértelemmel és körültekintéssel. Az ipariskola és elemi iskola tanügyét az intézeti iskolaszék vezette nagy bölcseséggel. Egészségügyünk pedig dr. Szini Gyula az intézetünk kitűnő szak-képzetségi, lelkiismeretes orvosa kezében van igen jó helyre látva. Mely meggyőződéssel állithatom hogy az adminisztráció mindezen faktorai kitűnően teljesítették földadatukat, de mindannyinak éltető lelke, mozgató rugója a mi nemes elnök bárónak vala, ki az ő csodálatra méltó energiájával, mesés munka erejével mindent rendben tudott tartani. Gyengék a mi szavaink elnök báróné nagymunkásságának méltánylására, de az ő fenkölt lelke a megyszerű beszédünkben is megtalálja az elismerés, a tiszta szeretet és tisztelt színaranyát és azt méltányolni fogja.

Kíváncsiak vagyunk, hogy az Isteni gondviselés adjon neki erőt a nemes szívét ért sok csapás elviselésére s adjon egészséget, hogy sokáig vezethesse intézetünk ügyeit.

Ezek után tisztelettel kérem, hogy jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

Kézdí-Vásárhely, 1900. decz. 16-án.

Dobay János,
titkár.

A Háromszékvármegyei gazdasági bizottság ülése.

Sepsi-Szent-György, január 6-án.

A megyei gazdasági bizottság január 6-án a vármegyei tanácsstermében ülést tartott.

Jelen voltak: elnök Póta József, jegyző Sipos Samu, Künnle Tivadar, dr. Székely György, Szent-Iványi Miklós, Ujjvárossy József, Bogdán Arthur, Nagy György, Kovácsnai József, Kése Lajos, Temesváry János, Forró Kálmán, Hosszu Ferencz, Apor Ferencz, Imecs János. Elmaradásukat kimentették: Katona Béla és Bányai Kristóf.

Elnök az 1901. év első ülése alkalmából ülést megnyitó beszédében üdvözölve a megjelent tagokat, határozottan megmutatott rá a gazdasági bizottság feladatára s tekintettel a székely gazdaközönség érdekeire, tevékeny, ügyeskedéssel párosult munkára hívja fel a bizottság minden egyes tagját.

Dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó táviratilag tudatta, hogy a vasuti közlekedés a hófúvások miatt akadályozva van, az ülésen nem jelenhet meg s kéri az ülés elnapolását.

Miután a tárgysorozatban felvett ügydarabok véleményadás céljából közgazdasági előadónak megküldettek s azokat előadó nem küldötte vissza, elnök javasolja, hogy a gazdasági bizottság január 20-án ismételt tartson ülést s most a tárgysorozat 2-dik és 16. pontja intéztesse el.

Elnök javaslata határozattal emeltetvén, előterjesztett Szász István állattenyésztési kir. felügyelő jelentése, hogy a radnóthi uradalomban igen szép erdélyi fajtehenek kaphatók s miután a gazdasági bizottság a múlt évben is a gazdaközönség részére lehetővé tette, hogy kedvezményes áron, részletfizetés mellett szerezze be tiszta fajteheneket, javasolja, hogy ezen üdvös intézkedését tartsa fenn s Radnóthról vásároljon tenyésztőállatokat.

A gazdasági bizottság a szarvasmarhatenyésztés emelésére és a gazdaközönség boldogulására a múlt évben hozott határozatát, miután gyakorlatilag is üdvösnek találtatt, ez évre is fentartja s megbízza Kése Lajos áll. állatorvost, hogy vizsgálja meg a radnóthi fajteheneket, szerezzon tájékozást az eladási árról s tegyen jelentést az elnökségnek, ki a jelentés, illetve javaslat értelmében felhatalmaztatott intézkedni.

Olvastatott a földmívelésügyi m. kir. miniszternek Póta József cu. és kir. valósgos belső titkos tanácsos, kamarás, főispánhoz a gazdasági cselédek és gazdasági munkások megjutalmazása tárgyában intézett leirata, melyben tudatja, hogy a felterjesztett okmányok alapján Szántó Antal gidófalvi gazdasági cselédet, id. Gáspár Károly s. martonosi gazdasági cselédet és Demeter János n. ajtai gazdasági munkást elismerő díszítő okmánnyal és 50—50 korona pénzjutalommal tüntette ki.

A miniszteri leirat felolvasása után elnök a megjelent Szántó Antal és Demeter Jánoshoz meleg érzéstől áthatott beszédet intézett, melyben kiemelve a becsülettel teljesített kötelesség előnyeit; rámutatott, hogy ez által az ember nemcsak önmaga javát mozdítja elő, hanem megszerzi a társadalom becsülését s bármely szegény sorsban és szerény foglalkozásban felel meg becsülettel kötelességének, a m. kir. kormány figyelme, jósága, jutalma sem marad el; minek bizonyítéka nemcsak ezen szép kiállítású díszes keretben foglalt elismerő okmány, hanem az 50—50 korona anyagi segély is.

A gazdasági bizottság tagjai állva hallgatták elnök határozott beszédét s a megjutalmazott jelenlevő két öreg szolga könyezve köszöntö meg az „urak” jóságát.

Id. Gáspár Károly s. martonosi cseléd helyett gazdasági, Forró Kálmán és a községi bíró jelentek

meg, mert Gáspár Károly fekvő beteg s a jutalom nagy valószínűség szerint temetési költsége leendő s hiszszük, hogy utolsó imája is Darányi Ignác földmívelési miniszterért száll az Ég urához, ki már sok könyvet törölt le a szegény földmunkás nép szeméből.

Tanügy.

Értesítés.

A nők munkaköre oly széles, hogy annak minden ágában tökéletes ismeretet szerezni lehetetlen. E körülmény idézi elő, hogy egyik nő a háztartási dolgokban, a más a női iparban tűnik ki. E két ismeret ágnak is annyi mellékága van, hogy azok tökéletesítésére egy emberi élet nem elég. Így tehát mindenki kényszerítve van, hogy ez ismeretkörből asokat sajátítsa el, a melyre a gyakorlati életben a legtöbb szüksége van.

A családi élet boldogsága leginkább a nő kezébe van bízva. Az ő takarékosága, munkássága, tapintata szokta felemelni vagy lesújtani a családot. E tudatban minden jó anya arra törekszik, hogy a női munkakör legszükségesebb két tényezőjét: a háztartási ismereteket és a szabásmunkát sajátítsa el leánya.

Az egyik ismeret kormányzó képessé, takarékosá, a másik a hasznos házi munkára alkalmassá teszi a leány növendékeket. Ki ne óhajtaná, ki ne akarná, hogy leánya alapos ismereteket szerezzen e téren, biztosítsa a család jövőjét, boldogságát? A székelyi alapismereteket nyújtó iskolákkal el van várunk látva, de egy oly intézmény, hol az intelligensebb szülők gyermekei a fenn említett ismereteket elsajátítsák, még nincs. E hiányon akar segíteni a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet az által, hogy tágas és egészséges fekvésű helyiségében 1901. február 1-én egy női ruhaszabásmunkai iskolát nyit meg, hová az intézet erre alkalmas növendékein kívül felvesz bejáró — a szabásmunka és ruhakészítés minden ágában magukat tökéletesíteni akaró nőket is.

A tanműhely vezetését Bálint Kálmáné urnő vállalta el, kinek e téren való szakképzettsége köz-elismerésben áll és elég garancia arra, hogy az intézmény hivatásának meg fog felelni.

Midőn ez örvendetes körülményt a városi és vidéki közönség szíves tudomására hozzuk, azonos szíves kérésünknek adunk kifejezést, hogy a tanfolyamra minél számosabban jelentkezni méltóztassanak.

Hogy hany hónaptól fog a tanfolyam állani és minő ismereteket lehet elsajátítani stb. bővebb felvilágosítást nyújt akár Bálint Kálmáné urnő, akár Nagy Károly árvaházi igazgató. E tanfolyam sikere után a jövő tanév elején a gazdaságszónysági tanfolyam is meg fog nyitni. Mindkét tanfolyam tananyaga, beosztása részletesen ki leendő dolgozva, hogy a szülők láthassák, minő ismereteket taníttatnak leányaik.

A szabásmunkai és ruhakészítő tanfolyamra jelentkezni lehet 1901. év január 20-áig.

Ez intézménnyel a közjólét emelését óhajtjuk s így jogosult azon remény, hogy egy város, mint a vidék föl fogja használni a kedvező alkalmat.

K.-Vásárhelyt, 1900. deczember 20.

Br. Szentkereszt Stepháné,

intézeti elnök.

Nagy Károly,

intézeti igazgató.

Ujdonságok.

— Kinevezés. Dobay József, brassói kir. ügyészségi irnokot a debreczeni kir. főügyész kinevezte a máramaroszigeti kir. ügyészséghez irnokká.

— Forgalmi akadályok. A nagyon hideg és zord időhöz hozzájárulván a Nemere fagyasztó szele következtében a nagymérvű hófúvások is, a brassói háromszéki vasuton f. évi január 5-ike óta a közdivásárhely—sepsiszentgyörgyi vonalon szünetel a vasuti közlekedés. A Sepsiszentgyörgyről f. hó 6-án d. u. 1 órakor elindított káriel-kocsiposta 7-én d. u. 2 órakor érkezett be a közdivásárhelyi postára. Hogy

a vasuti közlekedés mikor indul meg ujja, annak csak a Nemere a megmondhatója. Mig ez ugyanis meg nem szűnik, addig hiába való a hófúvások takarítása.

— A fagy áldozata. A pár nap óta uralkodó nagy hidegnek immár Közdivásárhelyen is meg van a maga áldozata. „Szivár Jováki”, egy közdivaszentléleki illetőségű szegény sánta koldus ember f. hó 4-én este behúzódott a Nagy Árgyélus istállójába a szalma közé. Reggel ott találták meg esonttá fagyva a szerencsétlen embert.

— Halálozás. Özv. gyergyóújfalusi Soliom Venczelné sz. Pethő Veronika, egy tekintélyes ös-régi székely nemes család tisztos matrónája, 77 éves korában 26 évi özvegyesség után f. hó 5-én, Peselneken, jobbláté szenderült, halálával gyászba borított a Soliom, Pethő, Zajzon és Bodó családokat. Temetése f. é. i. január hó 7-én történt meg Peselneken, a hideg zord idő mellett is meleg részvételt.

— Elmebetegség Háromszéken. Mertilyenek is vannak s nem kis számmal a mi szép megyénkben. Csupán Közdivásárhelyen 14 nyilvántartott elmebeteg van; Sepsiszentgyörgyön 10, a sepsi járásban 28, az orbai járásban: 68, összesen 120 a szerencsétlen élőlhalottak száma.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon igen tisztelt rokonok, jó barátok és ismerősök, a kik felejtethetetlen néhai férjem temetésén a kellemetlen zord idő dacára is szívesek voltak megjelenni s tenger-mélységű bánatomban osztozva, ez által azt enyhíteni szíveskedtek, fogadják kesergő szívem leghálásabb köszönetét. Különösen mély hálára kötelezett a Tekintetes honvéd tiszt- és a T. altisztikar, amidőn nemcsak a temetésen voltak kegyesek festületileg megjelenni, hanem néhai férjem ravatalára korszort is helyeztek. Nem feledkezhetek meg a helybeli népzenekar tagjairól és azok vezetőjéről: László (Szöke) István urról sem, a kik szintén szívesek voltak megboldogult férjem temetésén tiszteletből megjelenni. Ismételt fogadják tehát egyen-egyen, és együttesen is a leghálásabb köszönetemet, azon óhajom kíséretében, hogy az enyémhez hasonló váratlan csapástól mindnyájukat őrizze meg az ég Ura. Közdivásárhelyt, 1901. január 7-én. Özv. Jordáky Józsefné, Jancsó Mária.

— Halálozás. Révay Pált, a sepsiszentgyörgyi református egyház közbeesülésben álló derék lelkészét súlyos csapás érte: neje, szül. Pataky Feodora folyó hó 5-én megszűnt élni. A boldogult művelt lelkű nő a házias erényeknek mintaképe volt, a ki egész életét a szeretet gyakorlásában töltötte el s a kinek jóságos, önfeláldozó szíve nemcsak övéi között, hanem széles körben is általános tiszteletet és oszálatot keltett. Magas műveltsége a szépművészetek iránt tanúsított fogékonyságában is nyilvánult s mint festőnő, több sikerült arcképpel örvendeztette meg családjá tagjait és ismerőseit; királyunk jól mintázott mellszobrát pedig, mely az ezredéves kiállítás egyik pavillonjában volt látható, sok elismerést és dícsératot nyert. Néhány nappal ezelőtt tüdőlobot kapott s az orvosi tudomány segítségére s övéinek félt gondozására már nem tudta az élet számára megmenteni s a szelid lelkű jó nő szombaton d. u. 4 órakor kiszenvedett. Temetése f. hó 7-én d. u. volt Sepsiszentgyörgy városi órási nagy részvétel mellett.

— Köszönetnyilvánítás. Méltóságos zabolai gróf Mikes Ármóné sz. Bethlen Klementinagrófnő a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet alapítókéje nevelésére 2000, azaz Kettőezer koronás alapítványt tett, melylyel egy szegény árvának az intézetben való ellátását és nevelését örök időkre biztosította. Midőn e nemes gondolkzásról és bőkezű áldozatkészségről tanuskodó szép tényt nyilvánosságra hozzuk, egyben megragadjuk az alkalmat s a Méltóságos Grófnőnek, intézetünk egyik buzgó alelnökének, e helyen is hálás szívből fakadó köszönetet nyilvánítunk. Kézdí-Vásárhelyen, 1900. decz. 31-én. Bárá Szentkereszt Stepháné elnök, Vajna Károly, tiszteletbeli jegyző.

— Nyilvános köszönet. Tekintetes ifj. Tóth István szeszgyáros és takarékpénztári igazgató ur és neje Szabó Róza urhölgy a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet javára két ke-

gyes alapítványt tettek. Az alapszabályok 20. §-a értelmében 2000 (Kettőezer) koronát tettek örök alapítványul saját nevükön egy árva leányka mindenkor neveltetését biztosítván általa. 200, azaz Kétszáz koronát pedig korán elhunyt István és Ida nevű kedves gyermekeik emlékének megörökítésére oly rendeltetéssel adományoztak, hogy annak kamatai kitűnő tanuló árvalánykák évenkénti nyilvános megjutalmazására fordíttassanak. E nemes cselekedet önmagában hordja ugyan a legszebb, legmélőbb dicsőretet, de mi az árva nevében mély hála kötelezetten hozzuk köztudomásra, kifejezve egyszermind a két szép alapítványért kezelőbizottságunk legmélegebb köszönetét és halálját. A Mindenható áldja meg a két nemesszívű és jó lelkű alapítót, kik eddig is intézetünk legbuzgóbb támogatói és alapítói voltak s áldja meg kedves, elhunyt gyermekeik emlékét is, melyet intézetünk is örök időken meg fog őrizni. Kézdi-Vásárhelyen, 1901. január 6-án, a Háromszékmegei „Erzsébet” árvalány nevelő intézet kezelőbizottsága nevében Bárány Szentkereszty Stephánia, elnök. Vajna Károly jegyző.

— **A vihar áldozatai.** A vihar, mint írják, leginkább Csikmegyében okozott nagy szerencsétlenséget, hol több emberélet is esett áldozatul. Szombaton a tölgyesi szakadásban egy öt tagú családot találtak megfagyva. Bán Ferenc és családja voltak a megfagyottak, kik egész nyáron Romániában dolgoztak és most tértek onnan vissza kocsin. Utközben elérte őket a hóvihar, s a mint a hegyen keresztül leereszkedtek, kocsival együtt belefordultak egy vízmosásba, honnan nem tudtak többet kiszabadulni s ott fagytak meg valamennyien. Szombaton találtak rájuk, még pedig úgy, hogy a koei elő fogott lovak maradványain a farkasok lakmároztak. Az emberi hullákhoz nem férhettek, mert azok a fölborult koei alá voltak temetve. Az áldozatokat beszállították Ditróra, hol eltemetésük iránt intézkedtek.

— **A nemzetiségi törvény revíziója.** Háromszék vármegye átirata a nemzetiségi törvény módosítás tárgyában a napokban került tárgyalásra Hunyad vármegye közgyűlésén. Dr. Vlár Aurél oláh ügyvéd ellenindítványt nyújtott be s annak támogatására Hosszu Ferenc és dr. Muntján Aurél szásvárosi ügyvéd szólaltak fel. Az ellenindítványt a közgyűlés többsége elfogadta és így Hunyad megye nem járult az átirathoz.

HIRDETÉSEK.

Sz. 3487—900. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Deák Ferencz s neje Voloncs Borbára végrehajtóknak Bodor Balázs s neje Bánfi Zeuzsa végrehajtást szenvedett elleni 600 és 284 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, K.-Szentlélek község határában fekvő, a k.-szentléleki I. R. 2550. sz. tjkvben foglalt 1032., 1033. hrsz. ingatlan 852 K., 1036. hrsz. ingatan 320 K., 1988. hrsz. ingatlan 128 K., 2421. hrsz. ingatlanra 22 K., 2710. hrsz. ingatlan 262 K., 3420., 3421. hrsz. ing. 260 K., 4252 hrsz. ing. 262 K., 4553., 4554. hrsz. ing. 232 K., 4682. hrsz. ing. 44 K., 5258. hrsz. ing. 28 K., 5281/2. hrsz. ing. 76 K., 5371—5374 hrsz. ing. 12 K., 5484—5486. hrsz. 188 K., 6819. hrsz. ing. 70 K., 6988. hrsz. ing. 20 K., 7076/1. hrsz. ing. 6 K., 7152. hrsz. ing. 6 K., 7206. hrsz. ing. 16 K., 879/1. hrsz. ing. 234 K., 7220/2. hrsz. ing. 28 K., 9095. hrsz. ing. 10 K., az I. Rész 948. tjkvben foglalt 6966—6970. hrsz. in. 42 K., a II. R. 39. tjkvben foglalt 140., 141. hrsz. ing. 38. K., a III. Rész. 69. sz. tjkvben foglalt 533. hrsz. ing. 52 K., 534. hrsz. ing. 88 K., 508., 509. hrsz. ing. 116 K., 370. hrsz. ing. 78 K., 73. hrsz. ing. 60 K., a k.-polyáni 791. tjkvben 415. hrsz. ing. 2 K., a 2550. sz. tjkvben C. I. alatt, a 39. sz. tjkvben C. I. a és a 791. sz. tjkvben C. I. a. a Bodor Jánosné s. Voloncs Anna javára bekebelezett haszonélvezeti joga sérelme nélkül ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi február hó 16-ik napján d. e. 9 órakor K.-Szentlélek és d. u. 2 órakor K.-Polyán község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-ezikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában

kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság. K.-Vásárhelyt, 1900. évi szept. hó 25-én.

Vajna,

kir. tvszéki bír.

(3. 1—1.)

7—1901.

Pályázat.

Az erdélyi ev. reform. egyházkerülethez tartozó kézdivásárhelyi püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségnek üresedésben levő egyik rendes papi állomására pályázat hirdettetik.

Javadalom: 2400 korona törzsfizetés, melyhez öt ízben 240—240 korona ötödéves korpótlék járul az egyházközség pénztárából havi előleges részletekben fizetve; a stóla- és valasztatási díjaknak öt megillető része. Természetbeni lakás, esetleg 400 korona lakbér.

Kötelességei: A díjlevélben körülírt rendes lelkesítő teendőknél úgy az anya-, mint a leány-, valamint a fiók-egyházközségekben is, végzése; úgy szintén a hitoktatás, a hitoktatók közt megállapított osztályokban leendő teljesítése; az egyház közigazgatásban és irodai teendőiben az egyháztanács beosztása szerint való részvétel.

Pályázni kívánók minősítvényekkel és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodásukat 1901. évi január hó 25-éig alólírt püspöki hivatalhoz adják be.

Kolozsvárt, 1901. január hó 2-án. (4. 1 1.) Dr. Bartók György, erdélyi ev. ref. püspök.

Tiszta bort,

liköröket, cognacot, rumot, venni akarók, kérjenek bérmentes árjegyzéket a Székely borkereskedéstől, Székely-Keresztur.

(627. 7—10)

995—1900. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. 530. számú végzése következtében Dr. Vargha Béla ügyvéd által képviselt Kézdivásárhelyi kis. t. pénztár javára, alsernátoni Silvester Albert és Péter ellen 1800 K. s jár. erejéig 1900. évi nov. hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás után foglalt és 4020 koronára becsült következő ingóságok u. m.: Silvester Albertnél és Péternél lovak, csikók, hámok, kóstmű, szalma, szán, 20 drb sertés, bivalok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. 530. számú végzése folytán 1800 korona - fillér tőkekövetelés, ennek a végzésben megítélt járuléka erejéig Alsernáton község házánál leendő eszközölésére 1901. évi január hó 14-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a ér-

telmében kőspénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárán alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások isle- és felülfoglaltaták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhely, 1900. évi decz. hó 30-dik napján.

(5. 1—1.)

Kakutsi Ádám, kir. bírósági végrehajtó.

A Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölési alkalmat nyújt a köcsvénynek, csúznál és meüleknek.

Intés. Silányabb utazatok miatt be-
vásárláskor mindig figyelem-
mel legyünk a „Horgony” védjegyre
és a „Richter” cégjegyzésre.

80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgy-
szólván minden gyógyszerárban kap-
ható. Főraktár: Török József gyógy-
szerész Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Hirdetésesek

jutányos áron felvétetnek e lap kiadó-
hivatalában.

BUTOR

készpénz fizetés mellett jutányos áron kapható

IFJ. JANCSÓ MÓZES butorraktárában

Kézdi-Vásárhelyen.

